

MEMÒRIA DE LA COMISSIÓ TÈCNICA D'ABSENTISME ESCOLAR

CURS 2021-2022

ÍNDEX

1. COMISSIONS D'ABSENTISME DE LA CIUTAT	3
1.1. COMISSIÓ TÈCNICA D'ABSENTISME (CTA)	3
1.2. COMISSIÓ INSTITUCIONAL D'ABSENTISME	3
2. SESSIONS DE TREBALL CURS 2021-2022	4
3. TRACTAMENT DE CASOS	5
4. PROGRAMA D'ABSENTISME	9
5. CONCLUSIONS	10

1. COMISSIONS D'ABSENTISME DE LA CIUTAT

1.1. COMISSIÓ TÈCNICA D'ABSENTISME (CTA)

Espai de coordinació i treball tècnic per a l'abordatge de l'absentisme a la ciutat. És un òrgan format per professionals tècnics vinculats a àmbits de l'acció socioeducativa que desenvolupen el seu espai de treball a Girona. Es pacten mesures d'acció i intervenció quan les actuacions fetes per diferents agents (centre educatiu, Tècniques d'Integració Social, Equip d'Assessorament i Orientació Psicopedagògica o Serveis Socials) no han sigut efectives per a la millora de l'assistència de l'alumnat a l'aula.

COMPOSICIÓ:

- Ajuntament de Girona:
  - Servei d'educació
  - Serveis socials
  - Equip d'Atenció a la Infància i l'Adolescència
  - Policia municipal
- Departament d'Educació:
  - Equip d'Assessorament i Orientació Psicopedagògica
  - Inspecció
  - Referents d'absentisme dels centres educatius finançats amb fons públics
- Departament d'Interior:
  - Mossos d'Esquadra de l'equip de Relacions a la Comunitat

1.2. COMISSIÓ INSTITUCIONAL D'ABSENTISME

Comissió de caràcter polític presidida per l'alcalde o la persona en qui ho delegui que es reuneix una vegada l'any per dimensionar el compliment de l'escolarització obligatòria a la ciutat de Girona.

COMPOSICIÓ:

- Ajuntament de Girona:
  - Alcaldessa
  - Regidor d'Educació, Infància i Esports
  - Regidora de Drets Socials i Cooperació
  - Regidora de Joventut
  - Regidor de Seguretat
- Director dels serveis territorials del Departament d'Educació
- Director dels serveis territorials del Departament d'Acció Social i Ciutadania
- Director dels serveis territorials del Departament d'Interior
- Fiscalia Provincial de Girona
- Professionals que formen part de la Comissió Tècnica d'Absentisme

2. SESSIONS DE TREBALL CURS 2021-2022

Comissió	Data	Sessió de treball
Tècnica	29/09/2021	Seguiment i tractament de casos
Institucional	26/10/2021	Aprovació memòria CTA curs 2019-2020 i 2021-2022 i aprovació pla de treball curs 2021-2022: <ul style="list-style-type: none"> - Aconseguir una derivació més acurada dels casos que els centres educatius traslladen a la CTA - Pactar actuacions específiques per la prevenció i lluita contra l'absentisme des de la pròpia CTA - Promoure accions d'intercanvi de bones pràctiques - Augmentar la visibilitat de les tasques realitzades per la CTA en la lluita contra l'absentisme
Tècnica	24/11/2021	Seguiment i tractament de casos
Tècnica	19/01/2022	Seguiment i tractament de casos
Tècnica	23/03/2022	Seguiment i tractament de casos
Tècnica	11/05/2022	Seguiment i tractament de casos
Tècnica	13/07/2022	Memòria curs 2021-2022 i pla de treball curs 2022-2023

3. TRACTAMENT DE CASOS

La Comissió Tècnica d'Absentisme és l'espai de coordinació i treball per al tractament de casos d'absentisme escolar quan el centre educatiu no aconsegueix l'assistència regular de l'alumnat, o bé per l'abordatge de casos d'infants i joves sense escolaritzar. S'entén per absentista, aquella persona menor d'entre 6 i 16 anys que falta de forma reiterada al centre educatiu, finançat amb fons públic, de forma temporal o continuada sense causa mèdica justificada que afecta el seu aprenentatge o socialització.

La majoria de casos d'absentisme es reconduïxen amb les intervencions que es fan des dels centres educatius aplicant les mesures que tinguin establertes o bé amb la coordinació de Serveis Socials, les TIS, l'EAP o altres figures externes al centre, aconseguint canviar les dinàmiques familiars i la millora en l'assistència de l'alumnat al centre educatiu o la plena escolarització.

Tractament de casos de la CTA

Curs 2021-2022: dels 40 casos, 32 són nous (80 %) i 8 ja s'havien tractat altres cursos (20 %).

Curs	Nous casos	Seguiment	TOTAL
2010-2011	34	0	34
2011-2012	30	4	34
2012-2013	26	11	37
2013-2014	34	12	46
2014-2015	29	10	39
2015-2016	46	35	81
2016-2017	60	32	92
2017-2018	20	44	64
2018-2019	5	52	57
2019-2020	16	19	35
2020-2021	31	18	49
2021-2022	32	8	40

Distribució dels casos per nivell educatiu

Curs 2021-2022: dels 40 casos, 12 són de primària (30 %) i 28 d'ESO (70 %).

Curs	Primària	ESO	TOTAL
2016-2017	23	69	92
2017-2018	9	55	64
2018-2019	7	50	57
2019-2020	3	32	35
2020-2021	13	36	49
2021-2022	12	28	40

Tanmateix, aquesta xifra arriba al 90 % quan observem la franja de 6è de primària a 4t d'ESO.

Curs 2021-22	TOTAL	% sobre el total
1r Primària	1	2,5 %
2n Primària	2	5 %
3r Primària	1	2,5 %
4t Primària	-	-
5è Primària	-	-
6è Primària	8	20 %
TOTAL PRIMÀRIA	12	30 %
1r ESO	5	12,5 %
2n ESO	11	27,5 %
3r ESO	4	10 %
4t ESO	8	20 %
TOTAL SECUNDÀRIA	28	70%

Gènere

Curs 2021-2022: El 60 % dels casos són dones i el 40 % homes.

Gènere	2016-2017		2017-2018		2018-2019		2019-2020		2020-2021		2021-2022		
	D	H	D	H	D	H	D	H	D	H	D	H	NB
Primària	8	13	2	2	5	2	0	3	7	6	6	6	0
Secundària	27	42	25	18	32	18	18	14	17	19	18	10	0
Total Gènere	35	55	27	20	37	20	18	17	24	25	24	16	0
TOTAL	90		64		57		35		49		40		

Zona educativa del centre de l'alumne derivat a la comissió

Curs 2021-2022: Els casos de primària es concentren en un 16,67 % en centres de la zona A, un 45,82 % en centres de la zona B i un 37,51 % en centres de la zona C.

Els casos de secundària es concentren un 32,15 % en centres de la zona 1, un 14,29 % en centres de la zona 2 i un 53,58% en centres de la zona 3.

Zones Infantil i primària	2020-2021	2021-2022
Zona A	4	2
Zona B	6	5
Zona C	3	5
Zones secundària	2020-2021	2021-2022
Zona 1	4	9
Zona 2	2	4
Zona 3	30	15

Derivacions dels casos a la CTA

Durant el curs 2021-2022 el 75 % de les derivacions s'han fet des del centre educatiu, mentre que els 20 % han estat fetes pels serveis socials de referència de l'alumnat i el 5 % per part de l'Agent Tutor o de l'equip de Mossos d'Esquadra.

Derivacions dels nous casos	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Centre educatiu	35	47	30
Serveis Socials	0	0	8
Polícia Municipal/Mossos d'Esquadra	0	2	2
Oficina Municipal d'Escolarització (OME)	0	0	0
TOTAL	35	49	40

Intervencions plantejades per part de la CTA

El protocol preveu tres accions que són competència de la Comissió Tècnica d'Absentisme:

1. Entrevista amb Agents Tutors de la Policia Municipal
2. Derivació a la Direcció d'Atenció a la Infància i l'Adolescència
3. Programació d'accions en l'espai públic dels cossos policials

El curs 2021-2022 no s'ha derivat cap cas d'absentisme al Servei General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència.

Tipus d'intervenció	16-17	17-18	18-19	19-20	20-21	21-22
Entrevista Serveis Socials (posterior a la comissió)	0	0	0	2	0	8
Actuació Policia: entrevista i/o lliurament carta	39	17	11	18	5	11
Coordinació per a la mediació i suport de la convivència educativa	2	4	6	0	0	0
Derivats a Fiscalia	1	0	0	0	0	0
Derivats a DGAIA	17+12	0	0	0	0	0
Intervenció en l'espai públic	15	2	2	0	2	0
Intervenció inspecció	0	0	0	0	0	2
Seguiment Programa Absentisme	-	-	-	-	-	12
TOTAL	73	23	19	20	7	33

S'ha de tenir en compte que el nombre total d'intervencions (33) és inferior al total de casos que s'han abordat a la comissió tècnica d'absentisme (40) per diversos factors: compliment de l'edat obligatòria d'escolarització, canvi de domicili fora del municipi de Girona o bé falta de documentació a l'expedient d'absentisme.

Baixes en el seguiment

Curs 2021-2022: S'han donat de baixa 12 casos, un 30 % del total.

Motius de les baixes	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Canvi de domicili fora de municipi	2	3	6
Millora l'assistència al centre educatiu	6	13	8
Han complert els 16 anys	11	4	0
Aprovació d'atenció domiciliària	0	1	0

4. PROGRAMA D'ABSENTISME

Amb la voluntat de garantir el dret fonamental a una escolarització completa d'infants i joves d'entre 6 i 16 anys de la ciutat de Girona, des del curs 2020-2021, el municipi compta amb el programa d'absentisme a través d'una figura tècnica per l'abordatge de l'absentisme. La funció principal del programa és donar suport als centres educatius finançats amb fons públics i als agents que intervenen en el procés educatiu per a l'eradicació de l'absentisme escolar i la desescolarització. El programa s'estructura en les següents línies estratègiques:

- Reforçar les accions de prevenció de l'absentisme escolar
- Promoure l'ús del protocol d'absentisme
- Fer una diagnosi de les dades d'absentisme de la ciutat
- Posar en relació els diferents agents que intervenen en els processos d'escolarització de l'alumnat per actuar des de la prevenció de les pràctiques absentistes
- Promoure l'acompanyament en els processos de transició acadèmica, posant incidència en els moments de preinscripció i matrícula de les diferents etapes acadèmiques per a la prevenció de la desescolarització
- Consolidar les accions de reforç positiu dirigides a famílies i alumnat
- Detectar situacions d'absentisme greu o en risc d'abandonament prematur dels estudis
- Identificar i conèixer bones pràctiques en relació amb la prevenció i l'abordatge de l'absentisme en altres municipis de característiques similars

Actuar des de la prevenció és l'estratègia clau que es planteja des del Programa d'Absentisme Escolar de l'Ajuntament de Girona. Aquesta mirada parteix del treball transversal entre agents de la comunitat educativa, l'àmbit social i la seguretat ciutadana amb l'objectiu d'incidir en els condicionants de risc que poden estar vinculats amb l'entorn relacional de l'alumnat o bé amb el centre educatiu.

Es busca treballar des d'una mirada holística i proactiva, posant especial èmfasi en col·lectius vulnerables per millorar l'escolaritat i la promoció de l'assistència de l'alumnat al centre educatiu i assegurar trajectòries vitals satisfactòries.

5. CONCLUSIONS

- L'accés a l'educació és un dret garantit per llei, però des de la comissió s'evidencia que si les famílies d'infants i joves no disposen dels recursos necessaris per a l'acompanyament o bé no prioritzen aquest dret, l'equitat a nivell educatiu, no queda garantida. En aquest sentit, és un repte abordar la importància de l'escolarització des de la infància per establir bons processos d'aprenentatge i relació en espais educatius.
- Al llarg del curs 2021-2022, la comissió tècnica d'absentisme ha fet el seguiment d'un nombre menor de casos que els darrers cursos a causa de la identificació, per part de les persones referents d'absentisme dels centres educatius, d'alumnat absentista en fases que no arriben a la cronificació. En aquest sentit, la detecció precoç a través de l'absentisme puntual (menys del 5 % de faltes), moderat (entre el 5 % i el 25 %) i regular (entre el 25 % i el 75 %), ha permès desenvolupar accions des de la prevenció, evitant la cronificació de determinats casos que és quan arriben a la Comissió Tècnica d'Absentisme donat que les accions dutes a terme per diferents professionals (centre educatiu, TIS, SBAS, EAP...) no han sigut prou efectives per millorar l'assistència de l'alumnat.
- El paper de qui fa les tutories al centre educatiu és un puntal per facilitar una intervenció educativa preventiva, efectiva i àgil. Malgrat la figura de referent de qui tutoritza l'alumnat, cal tenir en compte que hi pot haver situacions que el vincle amb la família o l'alumnat sigui possible a través d'un altre professional del centre.
- Pels casos que s'aborden des de la comissió tècnica, es considera bàsic trobar accions adreçades als claustrs, les famílies i l'alumnat entorn al valor de l'assistència regular al centre educatiu i fer-ho també amb els diferents serveis que intervenen en els territoris.
- Les intervencions per part de l'agent tutor són claus per aquelles famílies que no prioritzen l'escolarització en els centres educatius, provocant canvis de dinàmiques a través d'aquestes actuacions.
- La sensació de saturació dels serveis socials de la ciutat, un dels agents externs al centre educatiu que intervenen quan es detecta un cas d'absentisme, fa que les comunicacions s'allarguin en el temps i que els centres educatius abandonin aquesta via de contacte, provocant alteracions en el circuit de derivació de casos.
- La prevenció és la clau per a la millora dels resultats, la via de sanció administrativa no acaba d'ajustar-se a les dinàmiques de seguiment dels centres educatius i els diferents agents que intervenen. L'actuació judicial no respon a les necessitats de la comissió per la seva lentitud i per la inacció legal quan la desatenció familiar es basa en la manca d'atenció al dret a l'escolarització. En aquest sentit, la comissió es troba amb limitacions davant d'aquells casos d'absentisme crònic, els quals no s'ha pogut revertir la situació, i per tant, tal i com estableix el protocol d'absentisme, s'avalua derivar-los a la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) o a la Fiscalia. Els casos que arriben a aquests dos estaments no tenen recorregut donat que es considera, que en la majoria de casos, no hi ha situacions de risc o desamparament que cal pal·liar amb les mesures necessàries d'intervenció pública per tal de garantir que aquestes situacions no es tradueixin en perjudicis irreparables per a l'infant o l'adolescent.

- L'ús del protocol d'absentisme és una eina que s'evidencia com a efectiva per seguir el circuit d'intervenció en els casos d'absentisme que arriben a la comissió. Es posa de manifest la necessitat que els centres educatius entrin a través del registre electrònic municipal els casos d'absentisme que detectin per tal que la comissió pugui plantejar actuacions d'intervenció per part de la figura de l'agent tutor.
- L'educació a casa és una pràctica que ha aparegut aquest curs 2021-22 a la comissió a través de l'abordatge de dos casos a primària. Són opcions no legalitzades a nivell educatiu, però tampoc estan prohibides explícitament, on les famílies són l'agent responsable de l'educació de les seves criatures. La falta de regulació i la xarxa legal que tenen les famílies que opten per aquest tipus de pràctiques implica una dificultat d'abordatge d'aquest tipus de casuístiques.
- Més enllà de l'abordatge de l'absentisme, aquest curs, la comissió ha sigut un espai de detecció i intervenció de casos de desescolarització en les fases de transició de primària a secundària. Un espai de coordinació entre els agents socioeducatius ha permès actuar en aquest tipus de pràctiques de no escolarització.
- Les conductes absentistes que s'aborden des de la comissió s'incrementen amb l'edat, amb una major incidència en l'etapa de secundària que de primària.
- Tot i que l'absentisme escolar no sempre es tradueix en abandonament prematur dels estudis, si que una gran part del jovent que no gradua al final de l'etapa obligatòria, han tingut trajectòries absentistes al llarg de la seva escolarització. En aquest sentit, s'evidencia la necessitat d'intervenir en aquestes trajectòries des d'una perspectiva global que contempli la dimensió acadèmica, educativa i social a través de la facilitació de recursos de diversificació en les etapes d'escolarització obligatòria, acompanyament i continuïtat formativa (PFI-PTT, PFI-PIP, proves d'accés, Joves en Acció, formació de persones adultes...). L'abandonament educatiu s'assumeix com una problemàtica pública que, no només té repercussions des del punt de vista educatiu, sinó que també se'n deriven a nivell econòmic a través de les dificultats d'accés al món laboral sense l'acreditació de la titulació d'educació secundària obligatòria.